

Η Ιουλία Μπίμπα Στο Τραίνο της Φρίκης

Ήταν Κυριακή 11.57 το μεσημέρι της 20^{ης} Σεπτεμβρίου του 1942 όταν το κέντρο της Αθήνας συγκλονίστηκε από μια έκρηξη. Οι άνθρωποι που βρίσκονταν στην Ομόνοια και στην Κάνιγγος έτρεχαν πανικόβλητοι μακριά από το κέντρο για να σωθούν. Γρήγορα μαθεύτηκε ότι η έκρηξη είχε συμβεί στην Πατησίων και Γλάδστωνος στα γραφεία της ναζιστικής οργάνωσης ΕΣΠΟ (Εθνική Σοσιαλιστική Πατριωτική Οργάνωση), που είχαν καταστραφεί σκοτώνοντας πολλούς Γερμανούς και προδότες Έλληνες.

Στο ζαχαροπλαστείο «Αστόρια» γωνία Αιόλου και Πανεπιστημίου οι θαμώνες επίσης σε πλήρη πανικό δεν ήξεραν τι να κάνουν. Μόνο μια νέα γυναίκα έδειξε ως να χαίρεται, αλλά γρήγορα οι δύο συνοδοί της ο Αντώνης Μυτιληναίος και ο Σπύρος Γαλάτης την συγκράτησαν. Ήταν η Ιουλία Μπίμπα και οι τρεις μέλη της αντιστασιακής οργάνωσης ΠΕΑΝ (Πανελλήνια Ένωση Αγωνιζομένων Νέων) που είχε ιδρυθεί στις αρχές του 1942 από τον υποσημαγό Κώστα Περρίκο, καθώς και του «Ουλαμού Καταστροφών» που ανήκε στην οργάνωση. Η δράση της τελείωσε στις 12 Μαρτίου 1945.

Το πρώτο χτύπημα που είχαν οργανώσει και εκτελέσει με επιτυχία ήταν στις 22 Αυγούστου 1942 κατά των γραφείων της ΟΕΔΕ (Οργάνωση Εθνικοσοσιαλιστικών Δυνάμεων Ελλάδος), που η έδρα της ήταν μεταξύ Θεμιστοκλέους και Κάνιγγος. Η ανατίναξη της ΕΣΠΟ ήταν το πιο μεγάλο κατόρθωμα τους και, όπως λέγεται, η πρώτη μεγάλη αντιστασιακή επιχείρηση σ' όλη την κατεχόμενη Ευρώπη μέχρι τότε. Η Ιουλία είχε συμμετάσχει και στις δυο επιχειρήσεις ουσιαστικά, με ενθουσιασμό και αυταπάρανηση.

Αλλά ποια ήταν η Ιουλία; Ας πάρουμε την ιστορία της – όση γνωρίζουμε - από την αρχή. Η Ιουλία Γκαρμπολά (ή Ελευθερόγλου¹) γεννήθηκε το 1910 στους Μυτιληνιούς της Σάμου όπου τελείωσε το Δημοτικό. Στο παλαιοντολογικό μουσείο του χωριού βρίσκεται και το Καπλάνι που το έκανε διάσημο η Άλκη Ζέη με το βιβλίο της «Το Καπλάνι της βιτρίνας». Το 1930 ο πατέρας της την πήγε στην Αθήνα με σκοπό να βρει κάποια εργασία. Από την αντιστασιακή της δράση γνωρίζουμε ότι η κατοχή τη βρίσκει να κατοικεί στο Κουκάκι με το σύζυγο της που ήταν εκ γενετής τυφλός και να ασχολείται εκτός από οικιακές εξυπηρετήσεις με τη διδασκαλία στο κατηχητικό σχολείο της περιοχής. Τα παιδιά την λάτρευαν και την φώναζαν «δασκαλίτσα».

Συνήθιζε να πηγαίνει βόλτα στου Φιλοπάππου με το σύζυγο της και να του περιγράφει την Ακρόπολη. Ήταν μια ευγενική και καλοσυνάτη παρουσία στη γειτονιά και είχε λίγες καλές φίλες. Μια από αυτές ήταν η Αικατερίνη Μπέση που την μύησε στην ΠΕΑΝ. Αυτό έγινε μετά την εκμυστήρευση της Ιουλίας ότι είχε τόσο εντυπωσιαστεί από την πράξη εκείνων των ηρωικών νέων που κατέβασαν τη Γερμανική σημαία από την Ακρόπολη (Μ. Γλέζος και Λ. Σάντας

¹ Αντώνης Μυτιληναίος, «Μαρτύρων Πορεία», Εκδόσεις Επικαιρότητα, 1997.

ξημερώματα της 31^{ης} Μαΐου 1941), που από τότε εκείνη νόμιζε ότι έβλεπε την Ελληνική Σημαία και όχι τη Σβάστικα. Δεν γνώριζε τα ονόματα τους και πίστευε ότι έπρεπε να κάνει κάτι κι εκείνη. Έτσι έγινε μέλος της ΠΕΑΝ μοιράζοντας την εφημερίδα της οργάνωσης «ΔΟΞΑ» και άλλα αντιστασιακά έντυπα αρχικά.

Όταν δημιουργήθηκε ο Ουλαμός Καταστροφών συμμετείχαν έξι άνδρες και η Αικατερίνη Μπέση με την Ιουλία Μπίμπα. Ήταν αρκετοί εκείνοι που συνέδραμαν οικονομικά και παρείχαν κατάλληλα υλικά για τις δραστηριότητες τους. Ένας απ' αυτούς ήταν ο πρόεδρος της ΠΕΑΝ Θανάσης Σκούρας που άδειαζε τα ταμεία των κινηματογράφων «Σκούρας Φιλμ» της οικογένειας του για τον αγώνα. Οι συμμετέχοντες στην ΠΕΑΝ δεν είχαν σχέση με κάποιο οργανωμένο πολιτικό σχηματισμό, γι' αυτό και η όλη δράση τους όχι μόνο δεν έγινε ευρύτερα γνωστή, αλλά και συκοφαντήθηκε, αφού κατά καιρούς ονόμαζαν τις πράξεις τους ως προβοκάτσια της Γκεστάπο.

Όταν η οργάνωση αποφάσισε να χτυπήσει την ΕΣΠΟ τα απαραίτητα υλικά συγκεντρώθηκαν στο σπίτι της Μπέση. Κάποια ξαφνική οικογενειακή επίσκεψη την υποχρέωσε να τα μεταφέρει σε δωμάτιο που είχε ήδη ενοικιάσει η Ιουλία στο Κουκάκι στο όνομα άλλου για τους σκοπούς της οργάνωσης. Εκεί έγινε η συναρμολόγηση των εκρηκτικών και ο πλήρης σχεδιασμός της επιχείρησης με την πολύτιμη συμμετοχή της Ιουλίας.

Οι Μυτιληναίος και Γαλάτης είχαν κάνει κατοπτεύσεις αρκετές φορές στα γραφεία της ΕΣΠΟ με διάφορες δικαιολογίες για να καταλήξουν που θα τοποθετούσαν τα εκρηκτικά χωρίς να κινδυνεύσουν κάποιοι ένοικοι που δεν είχαν σχέση με τους Γερμανούς. Αφού αποφάσισαν πως θα πορευτούν ενημέρωσαν την ομάδα που κατέληξε στο να είναι ημέρα Κυριακή πρωί για να υπάρξουν όσο το δυνατό λιγότερα θύματα από διερχόμενους την οδό Πατησίων.

Έτσι στις 8.30 το πρωί της 22ας Σεπτεμβρίου 1942 ο Μυτιληναίος πήγε στο δωμάτιο στο Κουκάκι, όπου συνάντησε την Ιουλία, πήραν την πάνινη τσάντα που μέσα είχαν εκρηκτικά δέκα οκάδων κατάλληλα συνδεδεμένα και καλυμμένα με χόρτα. Χρησιμοποιώντας το τραμ βρέθηκαν στην Ομόνοια και στη συνέχεια πήγαν στην Κάνιγγος όπου έμεινε η Ιουλία μόνη της με την τσάντα στο παγκάκι της στάσης Λεωφορείου για την Κηφισιά. Ο Μυτιληναίος πήγε να συναντήσει τους υπόλοιπους που είχαν αναλάβει άλλες αποστολές στη γύρω περιοχή. Όταν ο Περρίκος σιγουρεύτηκε για την καταλληλότητα της ώρας ειδοποιήθηκε η Ιουλία να μεταφέρει τη πάνινη τσάντα στα γραφεία της ΕΣΠΟ. Εκεί την παρέλαβαν ο Μυτιληναίος και ο Γαλάτης, ενώ η ίδια πήγε στο Αστόρια, όπου τους περίμενε για να παρακολουθήσουν την εξέλιξη της επιχείρησής τους.

Στις 11.57 ένας υπόκωφος κρότος ακούστηκε και ένα μαύρο σύννεφο απλώθηκε στη γύρω περιοχή. Η ομάδα των τριών πήρε το τραμ της Καλλιθέας και πήγε ο καθένας στο σπίτι του. Τις επόμενες μέρες πληροφορήθηκαν ότι το κτίριο είχε καταστραφεί ολοκληρωτικά, 43 Γερμανοί και 39 Εσπίτες (Έλληνες) είχαν σκοτωθεί, και πολλοί άλλοι είχαν τραυματιστεί σοβαρά. Από τυχαίους περαστικούς της Πατησίων δεν υπήρξαν θύματα. Οι ραδιοφωνικοί σταθμοί του Λονδίνου, Καΐρου και Μόσχας ανήγγειλαν το σαμποτάζ με επαινετικά σχόλια παρέχοντας μια ανάσα παρηγοριάς και ελπίδας στους κατεχόμενους λαούς.

Η Γκεστάπο εξαπέλυσε λυσσαλέα επιχείρηση για τη σύλληψη των δραστών. Στις 11 Νοεμβρίου του 1942 στις 6 το πρωί έκανε έφοδο σε ένα κρησφύγετο μελών της ΠΕΑΝ στη Θησέως και συνέλαβε πέντε άτομα του Ουλαμού

Καταστροφών. Σ' αυτά ήταν ο αρχηγός Περρικός, ο Μυτιληναίος, η Ιουλία και άλλοι δύο. Όπως έγινε γνωστό αργότερα το όνομα του Εφιάλτη της επιχείρησης ήταν Πολύκαρπος Νταλιάνης που για κάποιες λίρες κατέδωσε πολύτιμα στοιχεία στη Γκεστάπο με βάση τα οποία έκαναν τις πρώτες συλλήψεις και αργότερα άλλες. Σε λίγες μέρες αντιστασιακοί άλλης οργάνωσης τον εκτέλεσαν.

Οι άνδρες μεταφέρθηκαν στις φυλακές Αβέρωφ και η Ιουλία στο Εμπειρικό Ίδρυμα που είχε μετατραπεί σε γυναικείες φυλακές. Από επίσημες μαρτυρίες όλοι βασανίστηκαν σκληρά, αλλά κανείς δεν έδωσε πληροφορίες. Στις 31 Δεκεμβρίου του 1942 συνεδρίασε το Γερμανικό Στρατοδικείο στην κεντρική αίθουσα του συλλόγου «Παρνασσός» και ανακοίνωσε τις εξής ποινές: Κ. Περρικός τρεις φορές σε θάνατον και 15 χρόνια δεσμά, Ι. Μπίμα δις φορές σε θάνατον δια πελέκεως και 5 χρόνια δεσμά, ο Σ. Γαλάτης σε θάνατον και 5 χρόνια δεσμά, ο Κ. Γιαννάτος σε θάνατον, η Α. Μπέση και ο Γ. Κουσουράκος σε 5 χρόνια δεσμά.

Ο Μυτιληναίος είχε καταφέρει να δραπετεύσει από τις φυλακές του Πειραιά και μετά από πολλές περιπέτειες και συνεχείς δραπετεύσεις να διαφύγει στο Κάιρο. Αρκετά χρόνια αργότερα κατέγραψε με λεπτομέρειες τα γεγονότα που έζησε εκείνα τα χρόνια ως μέλος της ΠΕΑΝ².

Στις 4 Φεβρουαρίου 1943 ο Κ. Περρικός εκτελέστηκε στο Σκοπευτήριο της Καισαριανής. Εικάζεται ότι ήταν αρχές Φεβρουαρίου του 1943 όταν η Ιουλία στοιβάχτηκε σ' ένα από τα ναζιστικά τραίνα της φρίκης για την εκτέλεση της ποινής της σε όποια χώρα θα ήταν δυνατή η πραγματοποίηση δια πελέκεως. Τότε οι Γερμανοί δεν τουφέκιζαν γυναίκες και στην Ελλάδα δεν υπήρχε γκιλοτίνα.

Προτού αρχίσει το τελικό μαρτύριο της είχε γράψει σε δυο φίλες της ζητώντας κάποια ελάχιστα απαραίτητα στη φυλακή. Το πρώτο σημείωμα τελειώνει με τη φράση «Εμείς οι Σαμιώτισσες είμαστε γερά κόκκαλα...», ενώ το δεύτερο με τις σκέψεις της: «Έχω μπροστά μου μια ανηφόρα και πρέπει να την ανέβω ως το τέλος σκαλί-σκαλί. Ίσως όταν φτάσω στην κορυφή ο κόσμος να φαίνεται από εκεί πιο όμορφος. Ίσως να μη χρειάζομαι εκεί πια ούτε τη ρόμπα. Κουράγιο. Σε χαιρετώ η φίλη σου Ιουλία Μπίμα»³.

Με βάση όσα γνωρίζουμε για την Ιουλία και έχοντας υπόψη τον ευρηματικό τρόπο γραφής του βιβλίου «Η Αρραβωνιαστικά του Αχιλλέα» της Άλκης Ζέη⁴ θα μπορούσαμε να φανταστούμε τα ακόλουθα για το ταξίδι της: Από την Αθήνα μέχρι τον επόμενο σταθμό η Ιουλία σκέφτεται τη ζωή της. Εκεί δένει έναν κόμπο στη ζώνη της ρόμπας της. Το ίδιο συμβαίνει με τα επόμενα μεσοδιαστήματα, ενώ στις στάσεις του τραίνου μετά από αρκετούς κόμπους αρχίζει να καταλαβαίνει ότι πλησιάζει την τελική ανηφόρα που θα ανέβει. Η τελευταία στάση και ο αντίστοιχος κόμπος συμβαίνουν στο σταθμό της Βιέννης. Εκεί την κατεβάζουν από το τρένο για να την ανεβάσουν στην γκιλοτίνα του Δικαστηρίου της 8^{ης}

² Αντώνης Μυτιληναίος, «Μαρτύρων Πορεία», Εκδόσεις Επικαιρότητα, 1997.

³ <https://ellinoistorin.gr/?p=50126>

⁴ Άλκη Ζέη, «Η Αρραβωνιαστικά του Αχιλλέα», Μεταίχμιο, 2010.

περιφέρειας της Βιέννης. Ίσως το τελευταίο που θα είδε η Ιουλία από εκεί να ήταν η Ακρόπολη με την Ελληνική σημαία. Μια όμορφη εικόνα που ήταν η αρχή της ηρωικής διαδρομής της.

Από το αρχείο τεκμηρίωσης της Αυστριακής Αντίστασης έχει βρεθεί το πιστοποιητικό θανάτου της και ο τόπος ταφής της σε ομαδικό τάφο στην «Ομάδα 40» του Κεντρικού Νεκροταφείου της Βιέννης. Στις 11 Μαρτίου του 2013 εγκαινιάστηκε επισήμως το νεκροταφείο «Ομάδα των 40» και τοποθετήθηκαν αρκετές πλάκες με τα ονόματα των μαρτύρων από συγγενείς. Για την Ιουλία δεν υπάρχει. Νομίζουμε ότι την ίδια δεν θα την ενδιέφερε, αλλά ενδιαφέρει όλους τους νεότερους Έλληνες και Ευρωπαίους για να γνωρίζουν την Ιστορία τους και να μαθαίνουν ότι η ελευθερία τους στηρίχτηκε και σ' ανθρώπους σαν την

Ιουλία Μπίμπα που διέθετε «Αρετή και Τόλμη».

Ουρανία Χρυσ αφίνου